

Høring om justering av hovedgudstjenesten

1a: Hvordan mener dere gudstjenestereformen har påvirket gudstjenestelivet i deres menighet og i Den norske kirke?

Reformen har ført til større liturgisk bevissthet for den delen av menigheten som engasjerte seg i utarbeidelsen av nye grunnordninger. For den delen av menigheten som sjeldnere går til gudstjeneste, har effekten vært motsatt. Vi har igjen begynt å bruke melodiene fra 1977 på kyrie og gloria på julaften da vi merket en større grad av deltagelse enn den vi innførte i 2012, nemlig Tore Aas. Det skal ikke store endringer til før man kjenner seg satt utenfor.

Vi registrerer etter reformen at det er flere som er involvert i selve gjennomføringen av gudstjenesten. Vi registrer og at reformen har gitt oss økt bruk av nattverd.

1b: Hva har fungert godt, og hva har fungert dårlig ved gudstjenestereformen?

Henviser til svarene over.

1c: Hvilke av de momentene som er nevnt ovenfor mener dere vi særlig bør rette vår oppmerksomhet mot i gudstjenestearbeidet fremover?

Jeg kan ut ifra min erfaring bekrefte at gjenkjennelse trumfer stedegengjørelse. Dette gjelder både blant kjernemenigheten, og enda sterkere blant dem som sjeldnere besøker våre gudstjenester. Jeg vil understreke behovet for gjenkjennelse som helt grunnleggende. Jeg støtter den grunnleggende forståelse av involvering som å kjenne igjen og delta med hjerte, munn og kropp i gudstjenestens gang.

1d: Hvilke behov ser dere for et mer variert gudstjenesteliv med ulike former for gudstjenester?

Det er et behov for variasjoner i gudstjenestelivet. Når alle gudstjenester skal meisles ut fra den samme grunnstruktur (ordo) hele tiden, så oppstår det et vakuum som må fylles på en mer eller mindre god måte med fare for liturgisk vilkårlighet. Alterboken av 1992 hadde faktisk flere varianter. For eksempel flere nattverd-gudstjenester, familiegudstjeneste, prekengudstjeneste, vi fikk etter hvert familiemessen. Alterboken var fleksibel. Dette behovet bør imøtekommes!

Kanskje bør vi få en tydeligere differensiering mellom hva som er hovedgudstjeneste og hva som ikke er det? Er det klokkeslettet? Er det dagen det feires gudstjeneste? Er det forordnet/ikke forordnet?

Høringsspørsmål 3e: Er dere enige i at samlingsbønnen ikke lenger blir obligatorisk, men et valgfritt ledd?

Ja, jeg er enig, gitt at Dagens bønn blir obligatorisk.

Høringsspørsmål 3 f: Har dere endringsforslag eller kommentarer til leddet syndsbekjennelse i høringsforslaget?

Jeg støtter endringsforslagene som foreslås med hvordan syndsbekjennelsen innledes fra liturg. Det bør absolutt fortsatt være mulighet for å ha syndsbekjennelsen i Samlingsdelen. Selv om jeg har stor forståelse for synd primært som opprør mot Gud, så ligger dette aspektet

også inne i noen av de syndsbejennelsene vi nå har, ikke minst i nr.6 (1977). Den vet jeg fortsatt brukes. Vil derfor foreslå at den beholdes og at bare 4 og 5 sløyfes.

Høringsspørsmål 3i: Er dere enige i at ledd 8 Dagens bønn blir obligatorisk i alle hovedgudstjenester, og ikke et valgfritt ledd?

Ja, jeg støtter dette forslaget. På flere av de markante dagene bruker vi allerede Dagens bønn som samlingsbønn.

Høringsspørsmål 4: Har dere endringsforslag eller kommentarer til hoveddel II. Ordet?

Jeg kan gi min støtte til de forslag som fremkommer. Jeg kan bekrefte at svarledd etter lesning ikke brukes i de to menighetene jeg er sokneprest.

Høringsspørsmål 5a: Kommenter gjerne nattverdpraksisen i menighetene i dag med tanke på særkalk og/eller intinksjon og med tanke på mottakelse av nattverd stående eller knelende på alterringen/altersranken?

Vi har etablert en fast praksis med nattverd som fast innslag ved de aller fleste gudstjenester. Der hvor det både er dåp og nattverd, har vi fast praksis med intinksjon (vandrende nattverd). Praksisen har satt seg. Når det ikke er dåp, har vi nattverd framme ved alterringen hvor menigheten kneler. Menighetsrådet finner nok liten grunn til å endre denne praksisen.

I den andre menigheten hvor jeg er sokneprest, har menighetsrådet vedtatt å benytte intinksjon og knelende nattverd ved alterringen annenhver gang.

Høringsspørsmål 5b: Gi gjerne kommentarer til valgene av ordene som er foreslått.

Jeg er glad for at det fortsatt er åpning for å bruke ordet legeme. Det er helt greit at beger erstatter kalk.

Det er prisverdig at det gis en begrunnelse for hvorfor vi gikk over fra «hans herlighet» (1977) til «din herlighet» i 2012 i Sanctus. «Hans» har hengt igjen både hos liturg og menighet, på tross av at det står «din» i agendene som vi bruker.

(Jeg har selv hatt motforestillinger mot å synge «din herlighet». Når jeg nå får en begrunnelse, vil jeg kunne gjøre det med innlevelse og aksept. Dette forteller meg at det er viktig stadig å gi liturger en indre forståelse av liturgien og det å være liturger, å være konforme med det vi gjør rett og slett.)

Jeg støtter tanken om å tenke liturgi ut ifra økumenisk praksis. Jeg er også med på tanken at nattverdbønnene rettes til Faderen. Derfor kan jeg gi min støtte til «din herlighet». (Selv om det nok kan oppleves litt fjernt for mange, så er det viktig at prest en gang i blant tar dette fram i forkynnelsen, så det kan bli meningsbærende også for menigheten.)

Høringsspørsmål 5c: Er dere enige i at takkofferet inngår i nattverdliturgien, og ikke i forbønnsleddet?

Jeg gir min støtte til dette forslaget. Både ut ifra skapelsesteologien og ut ifra en teologisk forståelse av sammenhengen mellom Guds gaver til oss og vårt ansvar for å gi videre det vi

selv har mottatt samt ut ifra en økumenisk tankegang. Jeg vil imidlertid ønske at salmen fortsatt heter «Salme før nattverd» og ikke «takoffersalme».

Høringsspørsmål 5e: Har dere kommentarer eller endringsforslag til ledd 19 og 20 i høringsforslaget?

Interessant at liturgens kroppsspråk ved innstiftelsen av nattverden har vært gjenstand for diskusjon. Jeg skjønner at det kan bli for detaljstyrt, men ser allikevel poenget. Dette har med hele vår grunnleggende forståelse av vår liturgiske holdning å gjøre og med vår forståelse av elementene. Hva som ligger i en verdig omgang med elementene trenger avgjort fokus.

Hva med å legge til et lite ord *derved* i erklæringsordene for å tydeliggjøre sammenhengen med brødet og vinen? «Han styrke oss *derved* og holde oss oppe....» Ellers ingen kommentar til ledd 20 bortsett fra at det må være mulighet for at liturg alene fremsier erklæringsordene etter utdelingen.

Høringsspørsmål 7: Har dere kommentarer eller endringsforslag til hoveddel IV. Sendelse?

Når det gjelder å stå under første og siste salme, så har jeg forståelse for det, men vil allikevel ikke støtte det. Det er noen mennesker som av forskjellige grunner har vanskeligheter med nettopp å stå. Da kommer de lett i forlegenhet under denne delen av gudstjenesten. Der er ikke så lett å sitte mens alle omkring en står. Jeg mener at dette fortsatt bør være et kan-ledd.

Larvik 10.04.18

Asle Zimmermann

Sokneprest Tanum og Kjøse, Larvik prosti.